

Innst. O. nr. 6

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra justiskomiteen

Ot.prp. nr. 99 (2002-2003)

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (ankesum)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Justisdepartementet gjer i proposisjonen framlegg om å heve kravet til ankesum for ankar til lagmannsretten frå kr 20 000 til kr 50 000. Etter gjeldande rett kan ein ikkje fremje anke til lagmannsretten utan samtykke frå retten når anken gjeld ein formuesverdi under kr 20 000. For Høgsterett er det eit tilsvarande krav om ankesum på minimum kr 100 000. Reglane om ankesum gjeld ikkje når tvisten handlar om såkalla ikkje-økonomiske eller ideelle interesser.

I høyringsbrevet frå mai 2002 bad departementet om synspunkt frå høyringsinstansane på om ein bør heve ankesummen til kr 100 000 for ankar til lagmannsretten og kr 250 000 for ankar til Høgsterett.

Eit fleirtal blant høyringsinstansane er positive til å heve ankesummen for anke til lagmannsretten, sjølv om somme av dei meiner ein bør vente til den samla oppfølginga av utgreiinga om ny tvistelov. Når det gjeld kor mykje ein bør heve ankesummen, er høyringsinstansane ikkje samde. Når det gjeld heving av ankesummen for anke til Høgsterett, påpeiker fleire av høyringsinstansane at det ikkje er nødvendig å endre beløpsgrensa.

Omsynet både til proporsjonalitet, til å redusere arbeidsbyrda til lagmannsrettane og til prisauken talar etter departementet si vurdering for at ein bør heve ankesummen. Etter departementet si oppfatning er det formålstenleg å heve beløpsgrensa no, før behandlinga av dei andre framlegga i utgreiinga om ny

tvistelov. Når det gjeld spørsmålet om kor mykje ein bør heve ankesummen, har høringa vist at om lag halvparten av høyringsinstansane meiner det er for drastisk å endre ankesummen for anke til lagmannsretten frå kr 20 000 til kr 100 000. Fleire høyringsinstansar gjer framlegg om at grensa skal vere kr 50 000. Departementet ser argumenta mot å femdoble ankesumgrensa. Departementet foreslår derfor at ein hevar beløpsgrensa til kr 50 000 i første omgang. Departementet vil vurdere på ny om ein bør knyte ankesummen til grunnbeløpet i folketrygda når ein får ei heilt ny tvistelov.

Når det gjeld ankesummen for anke til Høgsterett, sluttar departementet seg til dei synspunkta som fleire av høyringsinstansane, mellom anna Høgsterett, sjølv kom med i høringa. Etter departementet si oppfatning er det ikkje nødvendig å heve beløpsgrensa for anke til Høgsterett.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Ei heving av ankesummen til kr 50 000 vil medføre mindre økonomiske og administrative konsekvensar.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Helen Rui, Ola Røtvei og Knut Storberget, fra Høyre, Carsten Dybevig, lederen Trond Helleland og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen, og fra Sosialistisk Ven-

streparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til Ot.prp. nr. 99 (2002-2003).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet har merket seg at 1/3 av høringsinstansene mener at en heving av ankesummen bør vente til forslag om ny prosesslovgivning for sivilretten foreligger. Etter flertallets oppfatning bør man kunne foreta mindre endringer i tvistemålsloven forut for dette. Restansene i domstolene gir grunn til bekymring. Flertallet mener derfor at hensiktsmessige regelendringer som bidrar til økt effektivitet i domstolene, ikke bør utstå.

Flertallet vil påpeke at en sak vedrørende et beløp under kr 50 000 kan ha stor betydning for mange, men for disse vil også prosesserisikoen ha stor betydning ved vurderingen av om en sak skal ankes. Saksomkostningene ved ankebehandling kan bli omfattende. Dette gjelder også for saker som omhandler begrensede verdier.

For flertallet er det viktig å minne om at tvistemålsloven § 359 åpner for ankebehandling uavhengig av tvistegjenstandens verdi. Dersom avgjørelsen av en sak antas å ha betydning ut over selve saken eller når saken etter den ankende parten sine kår eller av andre grunner har stor betydning for vedkommende, kan saken fremmes.

Ved vurderingen av forslag til endring av ankesummen har flertallet også lagt vekt på hensynet til en fornuftig bruk av domstolenes ressurser. Domstolsbehandling er både dyrt for partene og for samfunnet. Det må derfor være et rimelig forhold mellom de ressursene partene og samfunnet bruker på prosessen, og betydningen av tvistene ressursene brukes på.

Flertallet mener tvistemålsloven § 356 bør endres ved at ankesummen heves fra kr 20 000 til kr 50 000.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser en klar fordel ved at saker uten nevneverdig betydning ikke bør belastes domstolene. Disse medlemmer er likevel ikke av den oppfatning at det å sile saker ved å heve ankesummen fra kr 20 000 til kr 50 000 nødvendigvis er en hensiktsmessig fremgangsmåte for å slippe køer i rettsapparatet.

Disse medlemmer mener det er hensiktsmessig at flest mulig saker finner en god løsning utenfor rettssalene, eller i første instans. Likevel mener disse medlemmer det er uheldig å avskjære anker som ligger i et intervall som i en del sammenhenger kan sammenfalle med forbrukersaker.

Disse medlemmer merker seg også at Justisdepartementet ikke kan fremlegge noen form for oversikt om saksbehandlingseffekten og eventuelle andre konsekvenser denne hevingen av ankesummen vil medføre. Det har ikke vært mulig verken å finne ut hvor mange saker det dreier seg om i året, eller om anken i enkelte saker medfører endret resultat. Da det hersker et uklart bilde rundt disse forholdene, vil disse medlemmer stemme imot heving av ankesummen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen, og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endring i lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (ankesum)

I

I lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål skal § 356 lyde:

Anke til lagmannsrett kan ikke fremmes uten samtykke av lagmannsretten når anken gjelder en formuerverdi under 50 000 kroner. § 166 kommer ikke til anvendelse.

II

1. Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestemmer.
2. Endringen i lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål gjelder for anke over dommer og rettsavgjørelsen som er avsagt etter ikrafttredelsestidspunktet.

Oslo, i justiskomiteen, den 4. november 2003

Trond Helleland

leder

Finn Kristian Marthinsen

ordfører